

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 11 88 671
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon 038 499 [REDACTED]
[REDACTED]@overijssel.nl
Zaaknummer 5920857

Woningstichting SallandWonen
De heer [REDACTED]
Postbus 180
8100 AD RAALTE

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
30.09.2020	2020/0267172	3		

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte heer [REDACTED],

De heer [REDACTED] van ECOquickscan B.V. heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 10 augustus 2020² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing. De aanvraag is gedaan vanwege verduurzaming van woningen in Broekslag in Wijhe. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing⁴ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen⁵ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁶.

Deze ontheffing heeft betrekking op verduurzaming van woningen voor de locatie Broekslag in Wijhe met de adressen:

- Beatrixlaan 34 t/m 48 (blok F);
- Willem de Zwijgerlaan 38 t/m 60 en 45 t/m 59 (blok J);
- Torenstraat 2 en 4 (blok N);
- Torenstraat 6 t/m 28 (blok K);
- Torenstraat 5 t/m 19 (blok J);
- Broekslag 4, 6, 16 en 18 (blok H).

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om huismus en gewone dwergvleermuis opzettelijk te storen^{7,8}. Dit omdat u voldoende voorzorgsmaatregelen neemt om het (ver)storen van deze soorten te voorkomen, onder andere door te werken buiten gevoelige perioden van de betreffende soorten en/of vervangende verblijfplaatsen te realiseren.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

² EDO-kenmerk 2020/0221646

³ EDO-kenmerk 2020/0248318

⁴ Op basis van art. 3.3, eerste lid en / of 3.8, eerste lid Wnb

⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁶ Art. 3.5, vierde lid Wnb

⁷ Art. 3.1, vierde lid i.s.m. het vijfde lid Wnb

⁸ Art. 3.5, tweede lid Wnb

Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2022.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 10 augustus 2020 en de bijbehorende stukken te weten: activiteitenplan van 6 augustus 2020⁹ en de aanvulling op de aanvraag van 3 september 2020¹⁰.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd¹¹. De verschuldigde leges zijn:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke ingrepen	€ 3.025,00
Totaal leges		€ 3.025,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Nienke Elzinga, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 76 62. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2020-003106 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Mitigerende maatregelen

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Olst-Wijhe;
- ECOquickscan B.V., t.a.v. de heer , 't Grieth 10, 6924BJ Loo Gld.

⁹ EDO-kenmerk 2020/0221646

¹⁰ EDO-kenmerk 2020/0248318

¹¹ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 088 - 118 86 73.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2020/0267172). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige¹², inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2020/0267172).Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Soortspecifiek

5. Bij de planning van de werkzaamheden (zoals vervangen kozijnen of schoorstenen) houdt ontheffinghouder rekening met de kwetsbare perioden van de huismus en gewone dwergvleermuis. De kwetsbare perioden zijn op hoofdlijnen:
 - a) voortplantingsperiode van de huismus van 1 maart tot en met 31 augustus én vorstperioden (van minimaal 3 dagen met overdag temperaturen <0°C) in de periode van 1 december tot 1 maart;
 - b) De voortplantingsperiode en overwinteringsperiode van de gewone dwergvleermuis van 15 mei tot en met 31 augustus en van 1 november tot en met 31 maart.

¹² De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

6. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze kwetsbare perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode worden beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de betreffende soort. Afwijkingen worden onderbouwd beschreven in het logboek. Het moment waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd is overeenkomstig de beoordeling van deze ecologisch deskundige.
7. Buiten de (in voorschrift 5) genoemde perioden en minimaal tussen de 3 tot 5 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden, worden de huidige verblijfplaatsen van huismus en vleermuizen (in woningen en kasten) ongeschikt gemaakt. Geschikte perioden voor uitvoering voor vleermuizen zijn 1 maart tot en met 15 mei of in september en oktober. Voordat de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt en kasten verwijderd worden, wordt een controle uitgevoerd door een ecologische deskundige op afwezigheid van beschermde soorten. Alleen bij afwezigheid van beschermde soorten mogen de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt en/of verwijderd worden.
8. Het ongeschikt maken van de nesten van de huismus en vleermuizen vindt plaats door het afdichten van de toegangswegen naar de verblijfplaatsen. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van diverse materialen zoals doek, dubbeltjesgaas, spouwborstels, vogelschroot (huismus) of 'exclusion flaps' (vleermuizen), mits het afdichten zorgvuldig plaatsvindt zodat geen openingen overblijven. De werkzaamheden worden tezamen met de ecologisch deskundige uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit. In het logboek wordt aangetekend op welke wijze dit is gebeurd.
9. Na het ongeschikt maken van de vleermuisverblijfplaatsen wordt controle uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle moet 3 tot 5 dagen na het ongeschikt maken worden uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige, waarbij de nachten geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen moeten hebben ($>10^{\circ}\text{C}$ en weinig wind $<4\text{Bft}$). Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan worden extra maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure wordt herhaald totdat geen vleermuizen meer waargenomen worden in de verblijfplaatsen. In het logboek wordt de datum van de controle en de resultaten opgenomen.

Huisumus

10. In augustus 2020 zijn 6 huismuskasten opgehangen aan woningen aan de Rambonnetstraat 1 t/m 11. Deze hangen binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen voor het project Broekslagfase 1. De tijdelijke voorzieningen zijn ook geschikt als winterverblijfplaats. In het ecologisch logboek wordt onderbouwd hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.
11. De tijdelijke kasten blijven tenminste hangen tot nadat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke kasten mag alleen buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort plaatsvinden en op het moment dat deze niet in gebruik zijn. In het logboek moet de datum van verwijderen worden opgenomen.
12. Na de werkzaamheden realiseert ontheffingshouder vervangende, permanente voorzieningen. In de gerenoveerde woningen worden duurzame, permanente verblijfplaatsen aangebracht voor de huismus. Hiervoor wordt het vogelschroot verhoogd geplaatst. De ruimte onder de eerste dakpan is voldoende toegankelijk voor de huismus om te gebruiken als nestplaats en de ruimte tussen de dakconstructie en de dakpan wordt niet ingenomen door isolatiemateriaal. Deze methode wordt over de gehele lengte van het dak toegepast. Dit wordt gedaan bij minimaal 3 woningen in het plangebied. In het logboek wordt aangetekend waar en op welke wijze deze maatregel is uitgevoerd.

Vleermuizen

13. Als tijdelijke mitigatie zijn in maart 2020 tijdelijke voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis getroffen in Broekslag fase 1, die voldoen aan het gestelde in de kennisdocument van de gewone dwergvleermuis (§3.2). Er zijn 24 kasten opgehangen die geschikt zijn als zomer- en paarverblijfplaats en in milde winters voor gewone dwergvleermuis. De kasten hangen binnen 100 a 200 meter van de huidige (paar)verblijfplaats en zijn voldoende en geschikt voor tijdelijke mitigatie in dit project. In het ecologisch logboek wordt onderbouwd hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.
14. De tijdelijke vleermuiskasten mogen buiten de kwetsbare perioden verwijderd of verplaatst worden nadat de permanente verblijfplaatsen (zie voorschrift 15) zijn opgeleverd en deze minimaal zes maanden beschikbaar zijn in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten wordt door een ecologisch deskundige vastgesteld dat de betreffende kasten niet door vleermuizen gebruikt worden. Het verwijderen van de tijdelijke kasten mag alleen buiten de kwetsbare periode plaatsvinden en op het moment dat deze niet in gebruik zijn. In het logboek moet de datum van verwijderen worden opgenomen.

15. Aan de kopgevel aan de Beatrixlaan (tegenover de huidige verblijfplaats) wordt een permanente duurzame verblijfplaats gerealiseerd in het project Broekslagfase 1¹³. Deze verblijfplaats is ook voldoende en geschikt als mitigatie in dit project. Er wordt een dak overstek gerealiseerd met daaronder een ruimte, die geschikt is als paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. In het logboek wordt onderbouwd hoe en op welke manier dit voorschrift is uitgevoerd.

Overige zaken

16. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en gewone dwergvleermuis.
17. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de tijdelijke en permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver aan hem/haar getoond.

¹³ Zie ontheffing nummer 2020/0203971 met ontwerp mitigatie in bijlage 3.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	8
A1	Bevoegdheid	8
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A2	Procedure	8
A2.1	Overeenstemming andere provincie	8
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	8
A3	Toetsingskader soorten	8
A3.1	Wettelijke regels	8
A3.2	Provinciaal beleid	8
A3.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	9
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	9
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	9
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	9
B1.2	Doel van het project	10
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
B1.4	Periode	10
B1.5	Onderliggende documenten	11
B1.6	Aanvullende gegevens	11
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	11
C1	Inhoudelijke beoordeling	11
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	11
C1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	11
C1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	13
C1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	13
C1.5	Wettelijk belang van het project	13
C1.6	Toetsing aan overige vereisten	14
C1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	14
D	Slotconclusie	14

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁴. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van gemeente Olst-Wijhe gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁵ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁶ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹⁷ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁸ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

¹⁴ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹⁵ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁶ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹⁷ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁸ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlieders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁹ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soort geniet daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

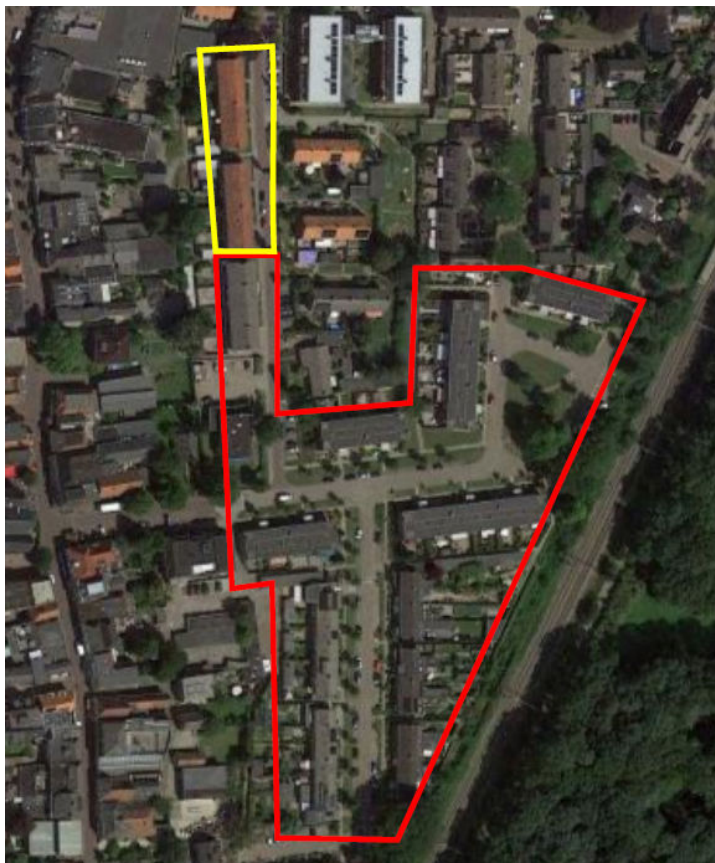
B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

In Wijhe wil Woningstichting SallandWonen groot onderhoud uitvoeren aan woningen. Het betreft de volgende adressen:

- Beatrixlaan 34 t/m 48 (blok F);
- Willem de Zwijgerlaan 38 t/m 60 en 45 t/m 59 (blok J);
- Torenstraat 2 en 4 (blok N);
- Torenstraat 6 t/m 28 (blok K);
- Torenstraat 5 t/m 19 (blok J);
- Broekslag 4, 6, 16 en 18 (blok H).

¹⁹ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

Figuur 1 – Projectgebied (rood gekaderd)

Binnen het plangebied is groot onderhoud van de woningen beoogd. De werkzaamheden bestaan o.a. uit:

- Vervangen voegwerk;
- Herstelwerk/vervangen raamdorpels;
- Renovatie buitenkozijnen;
- Schilderwerk kozijnen;
- Balkons: vervangen betondeorvloeren, schilderen en reparaties;
- Schoorstenen opknappen;

De planning is dat vanaf maart/april 2021 de werkzaamheden per blok opgepakt worden.

B1.2 Doel van het project

Woningstichting SallandWonen wil haar woningvoorraad verduurzamen, zoals afgesproken in het Convenant Energiebesparing Corporatiesector. Doel voor de langere termijn is CO2-neutraal te zijn in 2050. Dit doet ze in twee fasen: voor 2021 streeft ze een gemiddeld energielabel B bij haar woningvoorraad na en een gemiddeld label A in 2030.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor huismus en gewone dwergvleermuis van het verbod om nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen^{20,21} en deze soorten opzettelijk te (ver)storen^{22, 23}.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 augustus 2020 tot en met 31 december 2022.

²⁰ Art. 3.5, vierde lid Wnb

²¹ Art. 3.1, tweede lid Wnb

²² Art. 3.1, vierde lid Wnb

²³ Art. 3.5, tweede lid Wnb

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ontheffingsaanvraag van 10 augustus 2020;
- Ondertekende en gedateerde machtiging;
- [REDACTED] Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming Broekslag fase 2 te Wijhe. ECOquickscan, 6 augustus 2020.
- [REDACTED], Quick scan flora en fauna Groot Onderhoud 2017 -2021. Den Nul, Boskamp, Broekslag Wijhe, De Enk Raalte en Westdorp Raalte. ECOquickscan, 4 juli 2016.
- [REDACTED] Nader onderzoek flora en fauna Groot onderhoud 2021, Broekslag Wijhe. ECOquickscan, 31 augustus 2020.
- Duurzaamheidsbeleid SallandWonen – vastgesteld in MT, juli 2019.
- [REDACTED] Aanvulling aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming Broekslag fase 2 te Wijhe. ECOquickscan, 4 september 2020.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 10 augustus 2020 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de huismus en gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Nader onderzoek flora en fauna Groot onderhoud 2021' wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Quickscan in 2016;
- Aanvullend onderzoek in projectgebied Broekslag fase 1 naar gierzwaluw, huismus en vleermuizen in 2017;
- Aanvullend onderzoek in projectgebied Broekslag fase 1 en fase 2 naar gierzwaluw, huismus en vleermuizen in 2020.

Huisumus

In mei is onderzoek naar de huismussen gedaan. Dit is in de optimale periode om nestindicatie waarnemingen te doen. Het onderzoek is door een ervaren ecooloog in de ochtend uitgevoerd. De geleverde inspanning is voldoende om de aan of afwezigheid van nesten of rustplaatsen van de huismus te kunnen bepalen.

Van de huismus zijn 3 nesten aangetroffen. Deze bevinden zich onder de dakpannen verspreid in woningen aan de Beatrixlaan.

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen heeft plaatsgevonden in 2017 en 2020. De veldbezoeken zijn binnen de gestelde perioden uitgevoerd en onder de juiste weersomstandigheden. Het voldoet ook aan het beschreven onderzoek in het vleermuisprotocol. Het getroffen onderzoek is naar onze mening voldoende om de aanwezigheid en functies van vleermuizen binnen het plangebied vast te kunnen stellen.

Van de gewone dwergvleermuis is 1 paarverblijfplaats in de woning aan de Beatrixlaan 48 waargenomen.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaan de volgende verblijfplaatsen verloren:

- 3 nestlocaties van huismus;
- 1 paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de aanvraag en aanvullende informatie zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de huismus en gewone dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de betreffende soorten zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Algemeen

- Ongeschikt maken buiten de kwetsbare perioden. De beste tijd voor ongeschikt maken is in de winterperiode. Ontheffinghouder maakt in februari (huismussen) en oktober of april (vleermuizen) de verblijfplaatsen ongeschikt.
- De woningen met huismussen en vleermuizen worden circa één week voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken gebeurt door spouwborstels, vogelvides en/of vleermuisflappen te plaatsen om aanwezige dieren de gelegenheid te geven de bebouwing te verlaten. In overleg met een ecologisch deskundige worden het gebruikte middel en de exacte locaties ervan bepaald. Hierdoor kunnen de dieren het gebouw verlaten, maar niet meer terugkeren. En wordt voorkomen dat dieren onverhoeds worden gedood.
- Bij vleermuisverblijfplaatsen wordt na het ongeschikt maken, minimaal drie nachten met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (>10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht met de werkzaamheden, totdat de vleermuizen zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats. Voorafgaand wordt (onder geschikte vliegomstandigheden) een uitvliegcheck uitgevoerd door de een ecologisch deskundige om na te gaan of vleermuizen de bebouwing daadwerkelijk verlaten hebben. Mocht dit niet het geval zijn dan worden extra maatregelen getroffen om de bebouwing wel ongeschikt te maken.

Aanbieden tijdelijke verblijfplaatsen

- Voor huismus worden tijdig vervangende tijdelijke voorzieningen getroffen. Dit in de vorm van 6 huismuskasten. Deze zijn opgehangen op 4 augustus 2020 aan de Rambonnetstraat 1 t/m 11. In het projectgebied zijn 3 huismusnesten aangetroffen. In de omgeving van het projectgebied zijn veel geschikte en potentiële andere verblijfplaatsen, die tezamen met de 6 huismuskasten voldoende mogelijkheden bieden voor de huismussen om een alternatieve verblijfplaatsen te vinden tijdens de werkzaamheden.
- Voor gewone dwergvleermuis wordt tijdig vervangende voorzieningen getroffen. Er worden 24 vleermuis kasten opgehangen in het project Broekslag fase 1 die geschikt zijn als zomer- en paarverblijfplaats en in milde winters voor gewone dwergvleermuis. Door deze ruime mitigatie zijn er voldoende alternatieve verblijfplaatsen tijdens de werkzaamheden in dit project. De kasten worden pas verwijderd nadat deze minimaal zes maanden (voor zomer/paarverblijfplaatsen) gelijktijdig met de permanente voorzieningen aanwezig zijn geweest, waarbij alleen de actieve maanden april-oktober gelden.

Permanente maatregelen

- Er wordt voorzien in permanente, duurzame voorzieningen voor huismus en vleermuizen.
- Voor huismussen wordt verhoogd vogelschroot geplaatst bij alle woningen van Broekslag fase 1²⁴ waar dakrenovatie is voorzien (totaal 26 woningen). Daarnaast wordt bij minimaal 3 woningen in Broekslag fase 2 ook verhoogd vogelschroot geplaatst. Omdat op dit moment nog niet volledig zeker is waar verhoogd vogelschroot geplaatst kan worden, wordt een minimale voorwaarde van 3 woningen voorgeschreven. Hoogstwaarschijnlijk zorgt vergunninghouder dat bij meer woningen verhoogd vogelschroot krijgen (mondelinge mededeling ecooloog D.A. Riemer, 28 september 2020). Verhoogd vogelschroot staat bekend als een succesvolle en duurzame mitigerende maatregel. Doordat er tijdig ruimschoots wordt gecompenseerd komt de lokale staat van instandhouding niet in gevaar.
- Voor vleermuizen wordt gezorgd voor meerdere geschikte vervangende paar- en zomerverblijfplaatsen in Broekslag fase 1. Dit in de vorm van gevelbetimmering bij vier kopgevels en het zorgen voor overstekken van de nieuwe daken bij 5 andere kopgevels. Door te zorgen voor overstekken worden ruimten gecreëerd die geschikt zijn als paar- en zomerverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis. Dit is voldoende om de te verdwijnen paarverblijfplaats in dit project ook te compenseren.

Staat van instandhouding

Huisumus

²⁴ Ons kenmerk: 2020/0203971

De staat van instandhouding van de huismus is laatste jaren verslechterd. In Wijhe is de huismus talrijk. De woningen in het projectgebied zijn door de bouwstijl erg geschikt als nestplaats voor de huismus. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van de huismus niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Gewone dwergvleermuis

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is recent als 'onbekend' beoordeeld²⁵. Gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de algemeenste vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft waarschijnlijk te maken met de druk waaronder verblijfplaatsen staan. In Wijhe zijn waarnemingen van gewone dwergvleermuis zeer algemeen. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van gewone dwergvleermuis niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van verduurzaming van woningen in Wijhe leiden tot het overtreden van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1 tweede lid en artikel 3.5, vierde lid uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

U heeft ook ontheffing aangevraagd van de verboden om de aangevraagde soorten te verstoren. Bij het plannen van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de huismus en vleermuizen. Daarom is geen sprake van het verstoren van deze soorten. Ontheffing van deze verboden is niet noodzakelijk.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat een andere bevredigende oplossing voldoende is overwogen. Het uitvoeren van het project kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Alternatieve inrichtingsplannen zijn geen optie. De huidige portiekflats zijn in een verouderde staat en toe aan renovatie. Door het realiseren van energetische maatregelen worden de gebouwen voorzien van een hoger energielabel en wordt de wijk duurzamer en milieuvriendelijker. Het achterwege blijven van renovatie is geen optie. Alternatief is het slopen van de gebouwen en plaatsen van nieuwbouw. Dit is zeer kostenverhogend en bovendien heeft het geen meerwaarde voor de aanwezige soorten.

De uitvoering van de werkzaamheden is door de aanvrager aangepast op de aangetroffen soorten en functies. Bij het groot onderhoud van de woningen zullen de vaste rust- en verblijfplaatsen slechts kortstondig niet beschikbaar zijn. In die periode zijn voldoende alternatieve nestgelegenheden beschikbaar. Een ander voordeel van het behoud van de woningen is dat het, vaak volwassen, groen in tuinen en de wijk behouden blijft en daarmee het leefgebied van de soorten niet wordt aangetast. Er wordt zoveel mogelijk per blok gewerkt wat voor huismus het voordeel oplevert dat er gedurende de uitvoering steeds meer plekken weer beschikbaar komen. Vleermuizen zijn in deze periode met actief waardoor dit voor vleermuizen ook de minst kwetsbare periode is om werkzaamheden uit te voeren. Hiermee is voldoende aangetoond dat dit de meest bevredigende oplossing is.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' (vogels) en in het belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (vleermuizen).

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

De renovatie dient ter uitwerking van afspraken die gemaakt zijn in het Convenant Energiebesparing Huursector. Afgesproken is dat in 2020 ten minste een gemiddeld energielabel B wordt bereikt voor de totale huurwoningvoorraad van de woningcorporaties. Dat komt overeen met een besparing op het gebouw gebonden energieverbruik van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. Ook SWZ heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad op gemiddeld energielabel B te brengen. Om dit te bereiken worden de spouwmuren geïsoleerd. Daarnaast is de huidige

²⁵ Wageningen UR. Vogel en Habitatrichtlijnrapportage 2019.

dakbedekking in verouderde staat waardoor het vervangen moet worden. Na de werkzaamheden voldoen de woningen aan de huidige eisen voor woningen, gemiddeld wordt het energielabel verhoogd van D/E naar B.

Daarnaast blijkt uit een analyse van RIVM een consistente associatie tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Veel klachten zijn afkomstig uit huurwoningen. Klachten over het binnenmilieu worden vooral toegewezen aan schimmels, asbest, vocht, plaagdieren en gebrekkige ventilatie. De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de portiekflats. Door de renovatiewerkzaamheden ontstaan veel minder vochtproblemen en worden gezondheidsrisico's verminderd.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁶ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁷. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten en rustplaatsen van huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen²⁸ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen²⁹, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

²⁶ Art. 1.10, derde lid Wnb

²⁷ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

²⁸ Art. 3.1, tweede lid Wnb

²⁹ Art. 3.5, vierde lid Wnb

BIJLAGE 3 – MITIGERENDE MAATREGELEN